

Sygn. akt II USK 539/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania D. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt VII Ua [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. uwzględnił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P. i wyrokiem z 29 stycznia 2021 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w P. z 16 lipca 2020 r. w ten sposób, że przyznał odwołującej D. B. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 3 do 31 lipca 2018 r. i oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

W skardze kasacyjnej odwołująca zarzuciła naruszenie art. 22 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. przez błędną wykładnię, ograniczającą się do literalnej analizy brzmienia tych przepisów, bez wnikania w cel, jaki przyświecał powódce, gdy występowała o urlopy bezpłatne. Sąd drugiej instancji nie wziął pod uwagę kontekstu prawnego zawartego w art. 65 § 1 i § 2 k.c. (cel i okoliczności działania powódki), jak też kontekstu społeczno-

gospodarczego (groźba utraty pracy oraz fakt, że powódka nie pozbawiała się dochodów występując o urlop bezpłatny, gdyż ich nie osiągała).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. i wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, bowiem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne - czy dopuszczalne jest wyjście poza językową wykładnię art. 22 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 870 z późn. zm.) i dokonywanie tej wykładni biorąc pod uwagę przyczyny, jakie zmusiły powódkę do uzyskania urlopu bezpłatnego oraz fakt, że z uwagi na stan zdrowia nie została dopuszczona do pracy. W ocenie strony powodowej istnieje potrzeba dokonania na nowo wykładni art. 22 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zwłaszcza w świetle art. 65 § 1 kc oraz - per analogiam - art. 65 § 2 kc. Chodzi o to, by przepisy, uchwalone przecież w określonym celu, nie działały jak „automat”, nie biorąc pod uwagę wszystkich okoliczności sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Nie spełnia się pierwsza podstawa przedsądu, czyli z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż nie zostało sformułowane istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze ten przepis, co też byłoby niewystarczające, jako że istotne zagadnienie prawne powinno być oparte na analizie prawa, orzecznictwa a nawet piśmiennictwa, po której to sam skarżący może wprawdzie stwierdzić, iż problem prawny o randze istotnego zagadnienia prawnego rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy. Brak jest tego we wniosku.

Treść wniosku potwierdza tę ocenę, gdyż wprost wskazuje, iż istotne zagadnienie prawne redukuje do wykładni prawa – „*czy dopuszczalne jest wyjście poza językową wykładnię ...*”. Wykładnia prawa to domena podstawy przedsądu z

art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., do której skarżący nie odwołuje się, przy czym znaczenie ma dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni, wynikająca z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Prawodawca wyraźnie rozróżnia pierwszą i drugą podstawę przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Drugą część wniosku wypełnia odwołanie do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., która jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu jej skargi do rozpoznania. Występuje jednak dysonans, gdyż ta sama sytuacja nie może być jednocześnie ujmowana jako istotny problem prawny a z drugiej strony jako oczywiste naruszenie prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.).

Niemniej powodzenie wniosku zależy ostatecznie od wykładni prawa i jego zastosowania w indywidualnej sprawie skarżącej.

W niespornym stanie faktycznym nieuprawnione jest założenie, iż jest możliwa inna („nowa”) wykładnia art. 22 w zw. z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zwłaszcza w świetle art. 65 § 1 k.c. oraz – *per analogiam* - art. 65 § 2 k.c.

Przede wszystkim dlatego, że ubezpieczenie chorobowe (społeczne) nie jest oparte na relacji prawa cywilnego i o prawie do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego nie decydują oświadczenia stron, lecz tylko określone sytuacje faktyczne i prawne (zatrudnienie, niezdolność do pracy), w których spełnia się ochrona ubezpieczeniowa w zakresie opisanych w ustawie przesłanek prawa do świadczenia. Nie jest zatem uzasadnione odwołanie się do art. 65 § 1 i § 2 k.c., bo w tej sprawie nie decydują oświadczenia woli. Nie jest to również sprawa z zakresu prawa pracy i jej przedmiotem nie są urlopy bezpłatne, o które skarżąca występowała do pracodawcy. Ubezpieczenie chorobowe jest związane z pracowniczym zatrudnieniem, lecz jest określone w odrębnej ustawie i jest pochodne od tytułu ubezpieczenia, jednak zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne mają samodzielne uregulowanie w ustawie zasiłkowej.

Podkreśla się to, gdyż kwestionowana przez skarżącą regulacja jest jasna i nie pozwala na odstępstwa od wykładni literalnej.

Art. 12 ust. 1 ustawy stanowi, że zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy, w których ubezpieczony na podstawie przepisów o wynagradzaniu zachowuje prawo do wynagrodzenia. Okresy te wlicza się do okresu zasiłkowego. Na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 1 zasiłek chorobowy nie przysługuje również za okresy niezdolności do pracy przypadającej w czasie urlopu bezpłatnego. Z kolei art. 22 ustawy stanowi, że do świadczenia rehabilitacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy art. 12.

Zasadą jest stosowanie do świadczenia rehabilitacyjnego wprost reguły z art. 12 ust. 2 pkt 1, czyli świadczenie to nie przysługuje w czasie urlopu bezpłatnego. Jeśli zaś nie pomijać zapisu o „odpowiednim” stosowaniu tego przepisu, to wówczas granice wykładni nie mogą być tak szerokie jak proponuje skarżąca, gdyż wówczas okresy urlopów bezpłatnych udzielanych na wniosek pracowników miałyby być bez znaczenia, co byłoby wprost sprzeczne z treścią normy wynikającej z art. 22 w związku z art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy.

Regulacja ta w aspekcie negatywnej przesłanki prawa do świadczenia rehabilitacyjnego jest jasna. Urlop bezpłatny jest sytuacją faktyczną i prawną ujmowaną obiektywnie, czyli bez względu na cel urlopu lub intencje pracownika w składaniu wniosku o urlop. Skoro zasiłek chorobowy nie przysługuje za okresy niezdolności do pracy przypadającej w czasie urlopu bezpłatnego, to nie ma podstaw aby wprost nie stosować takiej samej normy do niezdolności do pracy przypadającej w czasie świadczenia rehabilitacyjnego. Regulacja nie pozostawia miejsca na inne wnioskowanie. Przeciwnie, jest jasna i stanowcza w stwierdzeniu, że mimo niezdolności do pracy urlop bezpłatny wyklucza prawo do spornego świadczenia. Ustawodawca nie zmienia tej regulacji, co oznacza, że z treści przepisu wynika jasny przekaz, iż pracownik składając wniosek o urlop bezpłatny musi liczyć się z utratą prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego za okresy niezdolności do pracy przypadającej w czasie tego urlopu. Innymi słowy nie ma podstaw do twierdzenia, że wniosek o urlop nie może pogarszać sytuacji ubezpieczonych w zakresie prawa do spornego świadczenia. Oznacza to, że przepis odnosi się do wszystkich ubezpieczonych, jest jednoznaczny i norma jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, zatem nie jest uprawniona wykładnia, która w konkretnej sytuacji pracownika wymagałaby

dalszej wykładni, uwzględniającej ważenie prawa do świadczenia rehabilitacyjnego w czasie urlopu bezpłatnego ze względu na jego indywidualną sytuację i cele urlopu bezpłatnego.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

a.s.